

POTO KI HE MO‘UI MĀ’ONI’ONI

“Ke pehē ho‘o
akonaki‘i ‘akimautolu
ke mau lau homau
ngaahi ‘aho, .”
(Saame 90:12)

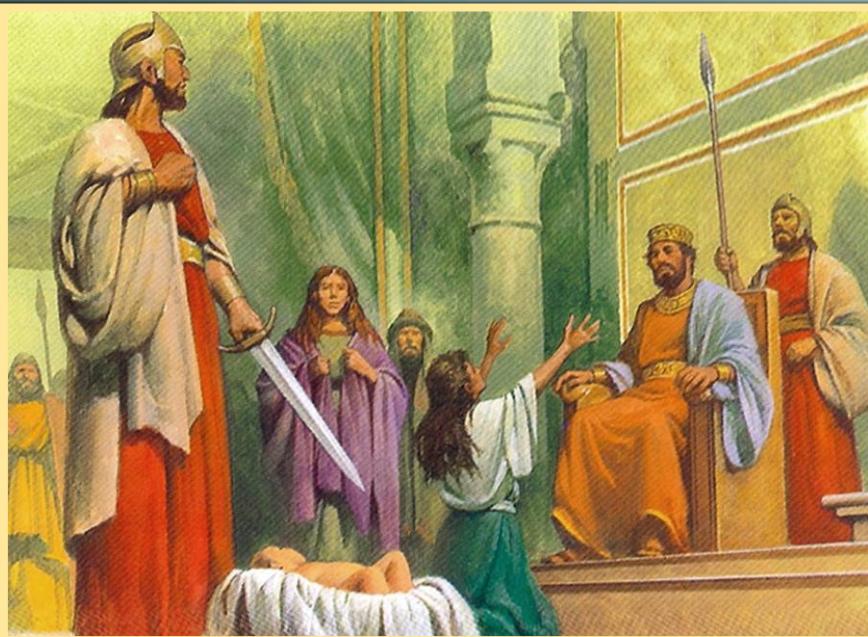
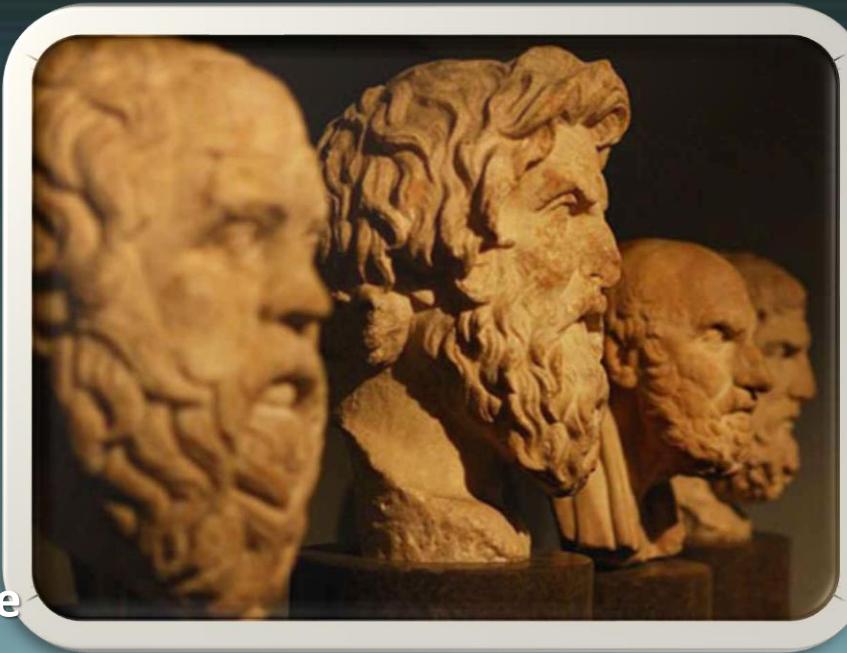
‘Oku tau hehema ke fakakaukau ko e potó ‘oku fakahu’unga ai ‘a e ma’u ‘a e ‘ilo lahi ‘i ha mala’e pau ‘o e saienisí, filōsofiá, mo e alā me’a pehē.

‘Oku tau ui ‘a e tokotaha ‘okú ne ma’u ‘a e ‘ilo ko ‘ení ko e “poto”, ka ‘oku mahulu atu ‘a e potó ia ai. ‘Oku kau ai hono faka’aonga’i totonu ‘o e ‘ilo kotoa pe ‘oku ma’u (tatau ai pe pe ko ha ki’i me’a si’isi’i pe lahi). Ko e hā ‘a e fakakaukau fakatohitapu fekau’aki mo e potó?

‘E anga - fēfē hono ako ‘a e poto ko iá?

Te tau faka’aonga’i fēfē ia ‘i he’etau mo’ui faka’ahó?

Ko e hā ‘a e ngaahi ‘aonga ‘oku tau ma’u mei he ngāue ‘o fakatatau ki he poto fakatohitapú?

► Ko e poto ‘o e ngaahi fekaú (Saame 119).

► Ko e tupu’anga ‘o e potó (Saame 90).

► Poto ‘i he ngaahi ‘ahi’ahí (Saame 95, 81 mo e 105).

► Poto ‘aonga:

► Ko e hala ki he kovi (Saame 141).

► Ko e ngaahi tāpuaki ‘o e fai leleí (Saame 1, 112 mo e 128).

KO E POTO 'O E NGAahi FEKAÚ

"Kuó u fufuu'i 'i hoku lotó 'a ho'o leá, koe'uhí ke 'oua na'á ku fai angahala kiate koe" (Saame 119:11)

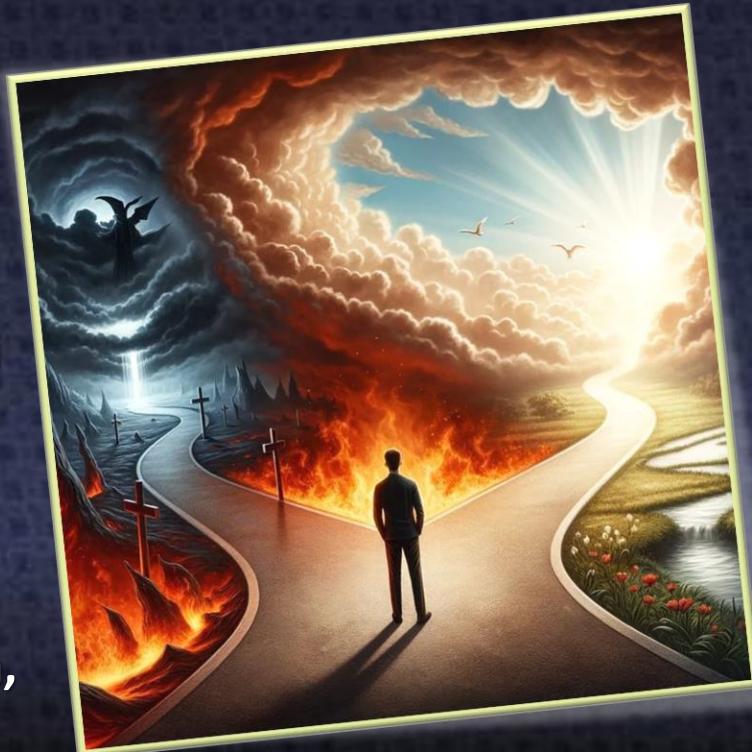

'Oku fakamaama 'e he Folofolá 'a e hala totonú (Saame 119:105); fakama'a ia (Saame 119:9); tataki 'etau ngaahi sitepu (Saame 119:133); pea ta'ofi kitautolu mei he ngaahi fakatu'utāmaki 'o e hala koví (Saame 119:101).

Ko e mo'ui 'o fakatatau ki he Folofolá 'oku 'uhinga ia ki hono tauhi 'o e ngaahi fekaú fakalangí (Saame 119:4). 'Oku 'ikai te tau ma'u 'a e malava ke fai pehē, ka 'oku tau fakapapau'i, 'i he fakalaulauloto kiate kinautolu 'i he tokoni 'a e 'Otuá, te tau malava ai ke ma'u 'a e poto lahi ange ke tauhi kinautolu pea malu'i 'e kinautolu (Saame 119:5-6).

Ko e tauhi 'o e ngaahi fekaú 'oku 'ikai ko ha tō'onga fakakaukau pē ia mei tu'a, ka 'okú ne faka'aonga'i 'a e 'atamaí mo e lotó (Saame 119:7, 148).

Ko e kaveinga tefito 'o e Sāme 119 ko e ngaahi fekau 'a e 'Otuá 'o hangē ko ia 'oku fakahaa'i 'i He'ene Folofolá. Hangē ko ia 'i he ngaahi feitu'u lahi kehe 'i he Tohi Tapú, 'i he mo'ui saame ko ení 'oku fakahoa ia ki ha hala 'oku fononga ai 'a e tokotaha taki taha. 'E lava 'e he hala ko 'ení 'o tataki koe ki he mo'ui ta'engatá, pe mala'ia ta'engatá. Founga ke fili ai 'a e hala 'oku totonú?

KO E TUPU'ANGA 'O E POTÓ

"Ko ia ako'i 'a kimautolu ke fakafikefika homau ngaahi 'ahó, koe'uhí ke mau ma'u ha loto 'o e potó." (Saame 90:12)

'Oku tau mo'ui 'i ha ki'i vaha'a taimi nounou, 'o fakatatau ki he ta'engata 'o e Tupu'angá, ko ha mānava pē (Saame 90:2, 4, 9).

'I he ki'i taimi nounou ko 'eni, 'oku tau mo'ui 'i he angahala, 'i he houhau 'o e 'Otua (Saame 90:8-11). Ka 'oku foaki mai 'e he 'Otuá 'a 'Ene 'alo'ofá kiate kitautolu, pea fakafiemālie'i kitautolu 'aki 'Ene 'alo'ofá (Saame 90:13-14).

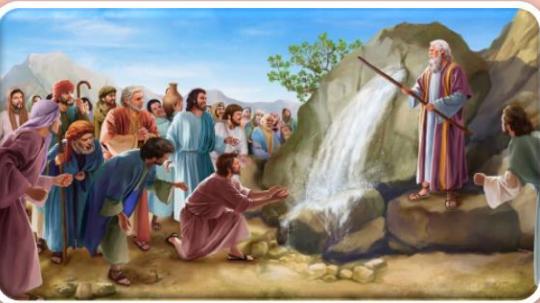
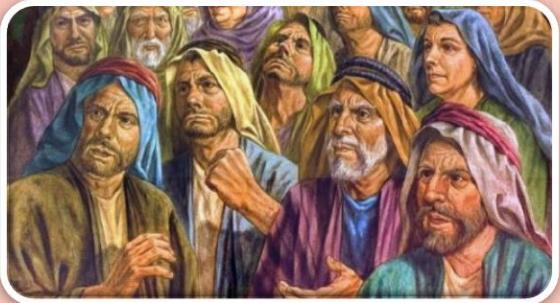
'I he taimi 'oku tau tuku ai ke ako'i kitautolu 'e he 'Otuá, 'oku tau ako ai ke "lau hotau ngaahi 'ahó." 'I he founágá ni, 'oku tau ma'u ai 'a e poto mo'oní, pea 'oku liliu kitautolu ki he tatau 'o hotau Tupu'angá, 'a ia 'oku tau ako ke manavahē mo faka'apa'apa'i (Saame 90:12, 16; 111:10).

'Oku hanga 'e hono ma'u 'o e potó 'o tomu'a tataki kitautolu ke tau fakatomala pea toki fakahoko 'a e ngaahi ngāue 'oku finangalo 'a e 'Otuá ke tau faí (Saame 90:3, 17).

POTO 'I HE NGAahi 'Ahi'Ahi

"Na'á ke ui 'i he faingata'a, pea na'á ku fakahaofi koe; Na'á ku tali kiate koe 'i he potu lilo 'o e maná; Na'á ku 'ahi'ahi'i kimoutolu 'i he ngaahi vai 'o Melipá. Sila." (Saame 81:7)

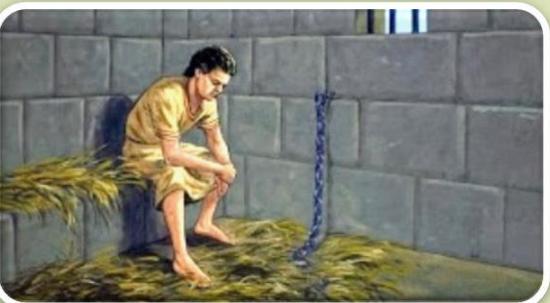
FEHANGAHANGAI MO E ' AHI'AHÍ TA'EKAU AI ' A E POTO

Na'e sivi'i 'e 'Isileli 'i Mēlipa 'a e 'Otuá: "koe'uhí he na'a nau 'ahi'ahi'i 'a e 'Eikí, 'o pehē, 'Oku 'iate kinautolu 'a e 'Eikí pe 'ikai?" ('Ekesotosi 17:7). Kae kehe, mei he vakai ' a e ' Otuá, ko la na'a Ne ' ahi'ahi'i 'a ' Isilelí (Saame 81:7).

- Na'e 'ikai ke lava'i 'e 'Isileli 'a e sivi, ka na'a nau kei angatu'u pe, 'a ia na'e pau ke tautea'i ai (Saame 95:8-11). Neongo 'a e me'a kotoa pe, ka na'e 'oange 'e he 'Otuá kiate kinautolu 'a e vai na'a nau kole ('Ekesotosi 17:5-6).
- Ka, kapau na'a nau fakapotopoto, na'a nau mei lava'i 'a e sivi. Pea na'e mei lava leva 'e he 'Otuá 'o fai ha ngaahi me'a fakaofo lahi mo kinautolu (Saame 81:13-16).

FEHANGAHANGAI MO E ' AHI'AHÍ ' AKI ' A E POTÓ

Na'e tuku pōpula ' a Siosifa ' i he ngaahi me'a ukamea, ngaohikovia mo fakamamahi'i. Ka na'a ne fai ha fili fakapotopoto: ke tauhi ki he 'Otuá 'o tatau ai pe pe ko e ha e tukunga (Saame 105:16-18; Senesi 39:7-9).

'I he'ene lava'i pe 'a e sivi, na'e hakeaki'i ia 'e he 'Otuá (Saame 105:19-21). Na'e hā mahino 'aupito ' a hono potó ' o fekau'i ai ia ' e Felo ke ne ako'i ki he'ene kau mātu'a ' a e poto ' a ia na'e fakakoloa'i 'aki ia ' e he ' Otuá (Saame 105:22). Na'e foaki 'e he 'Otuá 'a e mo'uí 'ia Siosefa ki he fāmili kotoa 'o 'Isilelí (Saame 105:23).

POTO
FAKAPOTOPOTO

KO E HALA KI HE KOVÍ

"‘Oua na‘a ue‘i hoku lotó ki ha me‘a ‘oku kovi, ke fai ‘a e ngaahi ngāue kovi mo e kakai ‘oku fai angahalá: Pea ‘oua na‘á ku kai mei he‘enau ngaahi me‘a ‘oku leleí" (Saame 141:4)

Ko e Saame 141 ko ha lotu ia ke kole ki he ‘Otuá ke fakatau‘atāina‘i kitautolu mei he ngaahi ‘ahi‘ahi ‘i loto mo tu‘á (Saame 141:1-3, 9-10). He ‘ikai ke tau lava ‘o ikuna‘i ‘a e ‘ahi‘ahí ‘i hotau mālohi, koe‘uhí he ‘oku holi hotau lotó ki he angahalá. ‘Oku fie ma‘u ke tau lotu ma‘u pē ke tau lava ‘o teke‘i ‘a e ‘ahi‘ahí.

‘Oku fakahaa‘i mai ‘e he Saame 141:4 mo e 1:1 ‘a e founiga ‘o e ‘ahi‘ahí:

1) ‘oku fakafalala ‘a e loto ki he kovi

"‘Oua na‘a tuku ke hehema hoku lotó ki ha me‘a ‘oku kovi."

"‘Oku monū‘ia ‘a e tangata ‘oku ‘ikai ‘a‘eva ‘i he akonaki ‘a e angahalá."

2) ‘Oku fakahoko ‘e he tokotahá ‘a e angahalá

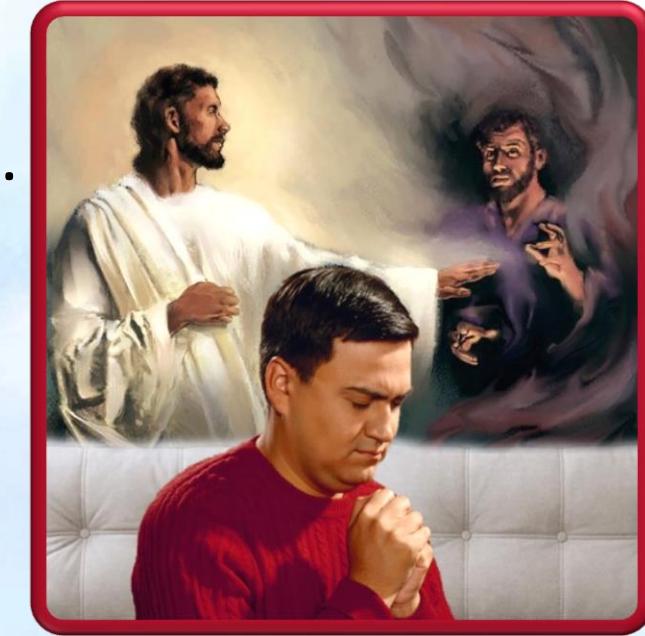
"ke fai ‘a e ngaahi ngāue ta‘e-mā‘oni‘oní mo kinautolu ‘oku fai angahalá"

"pea na‘e ‘ikai ‘i he hala ‘o e kau angahalá"

3) ‘okú ne fiefia ‘i he koví

"pea ‘oua na‘a ku kai ‘i ho‘omou fakatatau ki homou ifo"

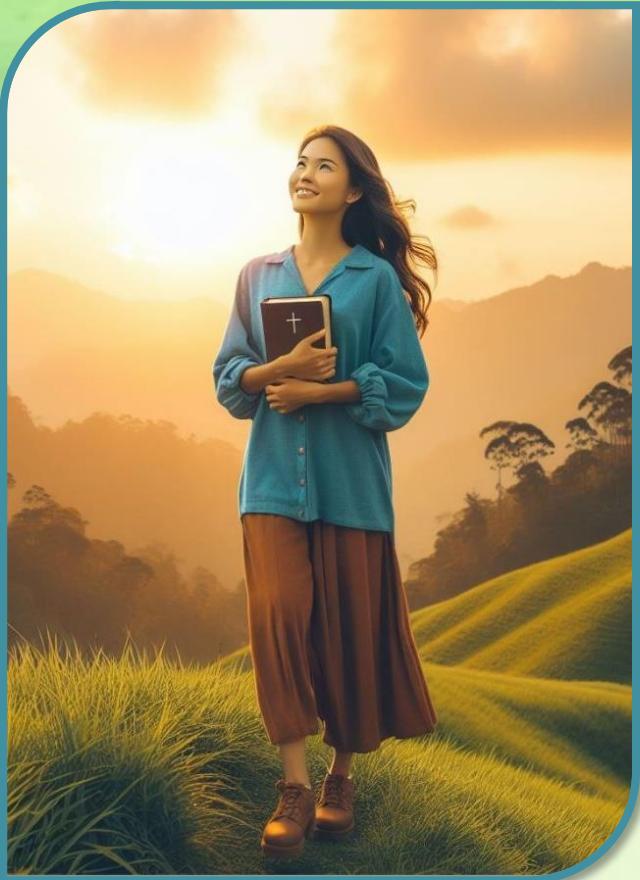
"Kuo te‘eki ai ke ne tangutu ‘i he sea ‘o e kau manuki."

‘Oku fakamatala‘i ‘e he ngaahi sāmē ‘a e ‘ulungāanga fakalakalaka, olopoto mo olopoto ‘o e ‘ahi‘ahí. Ko e fakafalala kakato pe ki he ‘Eiki te ne lava ‘o fakapapau‘i ‘a e ikuna (Saame 141:8-10). Neongo ia, ko hono ikuna‘i faka‘osi ‘o e angahala ‘oku kei ‘i he kaha‘u (Saame 1:5-6).

KO E NGAahi TĀPUAKI 'O E FAI LELEÍ

"Vakai, 'e tāpuaki'i pehē 'a e tangatá" (Saame 128:4)

Ko e tefito'i ngāue 'o e potó ke tō'onga'aki kitautolu 'i ha founga totonu, 'o fakatatau ki he finangalo 'o e 'Otuá. Ko e hā ha ngaahi tāpuaki te tau ma'u 'i he'etau ngāue pehení?

'E tāpuekina
kitautolu (Saame
1:1; 112:1; 128:1)

Te tau 'a'eva 'i he
maama 'o e 'Otuá
(Saame 112:4)

Te tau ikuna'i hotau
ngaahi filí
(Saame 112:8)

'E tupulaki 'etau
ngaahi ngāué
(Saame 1:3;
128:2)

Te tau pule'i
lelei 'etau
ngaahi ngae
(Saame 112:5)

'E hakeaki'i
kitautolu 'i he
nāunau
(Saame 112:9)

'E mālohi hotau hakó
(Saame 112:2; 128:3)

He 'ikai ke tau hekea,
pea 'e manatua
kitautolu
(Saame 112:6)

Te tau ma'u 'a e
ngaahi me'a 'oku
leleí mo e koloa
(Saame 112:3)

He 'ikai ke tau
manavahē ki he
ongoongo koví
(Saame 112:7)

'Oku fa'a ta'ofi kitautolu he taimi 'e ni'ihi 'e he fepaki 'i he vaha'a 'o e leleí mo e koví mei he fiefia 'i he ngaahi tāpuaki kotoa ko 'ení, pe ko 'etau lava pē 'o fiefia fakakonga pē. Neongo ia, 'e hokosia 'a e taimi 'e lava ke tāpuekina kakato ai kitautolu, 'i he Pule'anga 'o e 'Otuá.

©STEVE CREITZ - PROPHECYART.COM

**“Oku fa‘a ta‘ofi kitautolu he taimi ‘e
ni‘ihi ‘e he fepaki ‘i he vaha‘a ‘o e
lelei mo e kovi mei he fiefia ‘i he
ngaahi tāpuaki kotoa ko ‘ení, pe ko
‘etau lava pē ‘o fiefia fakakonga pē.
Neongo ia, ‘e hokosia ‘a e taimi ‘e
lava ke tāpuekina kakato ai
kitautolu, ‘i he Pule‘anga ‘o e ‘Otuá.”**